

Solidaridad kapt met
de bisschoppen

religie & filosofie 26|27

Maataanpak voor
randgroepjongeren

podium 28

Het Mekka van
de politieke film

de donderdagGids 37

deVerdieping

Trouw

donderdag 11 februari 2010

**Chipshol:
Opgeven?
Nooit!**

Directeur Peter Foot van Chipshol Holding voert een al vele jaren durend gevecht met Schiphol over de ontwikkeling van de omgeving van de luchthaven.

FOTO PATRICK POST

Al bijna twintig jaar duurt het bikkelharde juridische gevecht van het Chipshol van Jan Poot en zijn zoon Peter tegen de luchthaven Schiphol en de provincie Noord-Holland. Wat begon als een affaire over grond, werd een zaak vol processen, politieke tegenwerking en rechters die plotseling werden vervangen. „Wij zetten door en zullen winnen.”

Chipshol Schiphol

Een keihard grondgevecht

Adri Vermaat

Als vader Jan Poot (85) in de Zwitserse Alpen op de ski's staat, vertelt zoon Peter (55) in zijn kantoor aan de Boeing Avenue in Schiphol-Rijk zijn verhaal. Om de aard, omvang en ernst van het probleem te schetsen, houdt hij een videopresentatie van een uur. Hij vertelt dat dit omwille van de tijd een 'verkorte' versie is. Onderwijl komen boeken op tafel, alle van de hand van Poot senior en alle handelend over 'de affaire'.

Er zijn veelzeggende titels bij, zoals 'Grondoorlog'. Of 'Doodzonde tegen de rechtsstaat', opgedragen aan 'Hare Majesteit de Koningin' en met een aparte, in boekvorm verschenen bijlage van 260 bladzijden. De boeken gaan over mensen, macht, corruptie, rechterlijke vonnissen, pestertijen, visies, geld, plannen, onbeantwoorde brieven, emoties, strategische visies, niet gerealiseerde businessparken, advertenties, werkgelegenheid, wan- en vertrouwen, om tenslotte uit te monden in de kern van de zaak: de strijd om grond.

Gebiedsontwikkelaar Chipshol, in 1986 opgericht door Jan Poot, bezat oorspronkelijk 600 hectare grond. Door volgens Poot onrechtmatig handelen van allerlei partijen -waaronder Schiphol- is Chipshol hiervan 450 hectare kwijtgeraakt. Aan de orde is, nu al jaren achtereen, de vraag wie waar welke gronden tot ontwikkeling kan brengen.

De familie Poot kan zich volgens sommigen scharen bij namen als van Fred Spijkers en Willem Oltmans. De eerste vocht als klokkenluider een jarenlange strijd uit met zijn toenmalige werkgever, Defensie. Oltmans, inmiddels overleden, streed jaren tegen onrecht dat de Staat

hem, als journalist, aandeed. Beiden wonnen hun gevecht, maar de persoonlijke tol die zij betaalden, was groot.

Inhoudelijk lijkt de zaak rond Chipshol in de verste verte niet op die van Spijkers of Oltmans. Emeritus hoogleraar ondernemingsrecht, burgerlijk recht en handelsrecht Henri Ophof ziet wel parallellen. „Zolang zaken als Oltmans, Spijkers en ook de affaire rond Chipshol tot in het oneindige mogen door etteren, is er iets grondig mis. Blijkbaar zijn ministers en andere bestuurders niet in de positie om er een eind aan te maken. Het is roeren in een pot stroop. Ze komen niet door de ambtelijke brij heen”, vertelde hij kort geleden.

De rode draad in het verhaal is herkenbaar voor de familie Poot: een overheid die burgers of bedrijven -zonder dat deze zelf iets onrechtmatig doen- meetrekt in kostbare, slopende, en hierdoor dikwijls niet of nauwelijks vol te houden juridische procedures.

Schiphol: Chipshol wil geen projecten, maar procedures ontwikkelen

Schiphol verwijst voor een reactie naar de eigen website. Daarop staat een feitenoverzicht en een visie op de affaire. Hierin wordt gesteld dat de 'visie' van Poot zich beperkt tot de ontwikkeling van een bedrijventerrein en een 'people mover'. Dit terwijl Schiphol al jaren werkt aan de ontwikkeling van de Airport City, een 'veel bredere ontwikkeling van de luchthaven', meldt de website. De suggestie van Poot sr. dat Schiphol met minder start- en landingsbanen toe kan, gaat niet op. Voor Schiphol kan dat niet, zegt de site. "Totaal andere weersomstan-

Of, zoals een vroegere advocaat van Oltmans, Ellen Pasman, in één van Poots boeken zegt: „Chipshol heeft procedures rond de Wet openbaarheid van bestuur moeten voeren om enigszins te weten te kunnen komen wat zich achter de schermen afspeelde. Uit de vrijgekomen stukken bleek onder meer dat in Haarlem-

'Kennelijk bepaalt Schiphol wat er gebeurt'

meer een werkgroep bestond die de plannen van Chipshol moest verhinderen. Daarin zaten Schiphol, de gemeente Haarlemmermeer, de Luchtverkeersleiding Nederland (LVNL) en andere vertegenwoordigers van de overheid.”

Peter Poot herkent de vermoedenis-

sen van Spijkers en Oltmans. „Je moet jezelf in bescherming nemen. Ik ben door alle ervaring bij wijze van spreken een topadvocaat geworden. Juridisch ben ik misschien de best geschoolde ondernemer van Nederland. Van onroerendgoedbedrijf zijn we verworven tot schadeclaimbedrijf. Soms horen we het advies: 'Verkoop die zaak. Paarden voor de zwijnen'. Onze inzet blijft: 'Blijf vechten voor het goede en vechten tegen het kwade'. Maar het is zwaar. De overheid probeert ons kapot te procederen en heeft de tijd. Dat is financieel, mentaal en fysiek slopend. Mijn vader staat nog op de skipiste en op de golfbaan. Dat neemt niet weg dat het voor hem, en mijn moeder, een belasting is om aldoor met deze kwestie bezig te zijn. Maar wij zullen nooit opgeven, we zijn sterk”.

Planoloog, gebiedsontwikkelaar, visionair, schrijver en oud-provincieambtenaar Jan Poot had 23 jaar geleden met zijn Chipsholgroep ogen-

schijnlijk goud in handen. Hij kocht grond bij Schiphol en bouwde er het eerste, en tot dusver enige businesspark, met een bijzonder concept van ruim vijftig procent groen en water, veel pleinen en auto's, uitsluitend halfverdiept geparkeerd onder de gebouwen. 'Tegenwerking' voorkwam volgens Poot dat soortgelijke parken werden gerealiseerd, iets wat ook gold voor het geplande Airport City, bij Badhoevedorp-Zuid.

Peter Poot wijst naar een tekening aan de wand. Die toont hoe het straatleven in 'de zakenstad van de 21ste eeuw', daar bij Badhoevedorp, er nu uit had kunnen zien. Het oogt efficiënt en tegelijkertijd grappig: te midden van groen en pleinen ziet het oog een computergestuurde, milieuvriendelijke, elektronisch voortgedreven 'people mover'. Het luxetreinje dat Taxi 2000 ging heten, zou hooguit een paar reizigers tegelijk herbergen, waardoor wachttijden achterwege zouden blijven.

„Geweldig toch?”, jubelt Poot junior. „Maar ja, toen begon in 1993 die grondoorlog, later culminerend in een communicatieoorlog. Verschil in visie, geen wil tot samenwerking. De policy van Schiphol werd: 'Laten we Chipshol om zeep helpen'. Schiphol bleek een staat in een staat, wilde zelf onroerendgoedbedrijf zijn. Niets was meer normaal. Terwijl praten het beste middel is om tot elkaar te komen, ging toenmalig Schiphol-directeur Gerlach Cerfontaine die dialoog altijd uit de weg. Helaas continueert zijn opvolger Jos Nijhuis dat beleid. Kennelijk bepaalt Schiphol wat er gebeurt. Het resultaat is een kluwen aan rechtszaken”.

Rechters kwamen, rechters gingen. Soms gingen zij ander werk doen binnen de rechterlijke macht. Soms vertrokken zij omgeven door

ephimenco

Burgervader

Ik ben wel eens te negatief geweest als het gaat om het democratische tekort dat aan het benoemingsproces van burgemeesters kleeft. Stomme idealist die je bent, die het liefst al die (even) domme burgers via het stemhok zou willen laten beslissen over wie ze als burgervader krijgen. Het Nederlandse systeem van benoemingen achter gesloten deuren is misschien regentesk, schandelijk partijgebonden, ondoorzichtig en lachwekkend maar in de gehele wereld toch wel uniek in zijn krankzinnigheid. En daarbij is het ook een beproefd instrument van recycling om uitgerangeerde of uitgebluste politici, brekebenen of incompetente bestuurders een nieuwe start te bezorgen. Het systeem is ook heel sociaal: zelfs werklozen kunnen ervan profiteren. Zoals de demissionaire Nijmeegse wethouder Paul Depla die gisteren is voorgedragen voor de burgemeesterstoel van Heerlen. Sinds december zit deze PvdA'er te wachten op een duwtje om weer ergens aan de bak te komen. Nadat hij de onroerendezaakbelasting in Nijmegen fors wilde verhogen werd hij door zijn eigen PvdA feitelijk gedwongen om op te stappen. De man die straks de 90.000 inwoners van Heerlen van zijn kwaliteiten zal moeten overtuigen, was dus zelf niet in staat om een handjevol partijgenoten in de Nijmeegse raad op zijn (omstreden) lijn te krijgen. Geeft niet, Paul Depla heeft andere kwaliteiten: zijn opa is minister geweest en zijn broer zit in de Tweede Kamer. Nog betere familietroeven heeft hij in Heerlen zelf, zoals hij gisteren in interviews aangaf: „Als kind kwam ik al vaak in Heerlen. Daar woonden mijn peetoom en tante. Later kocht mijn moeder een vakantieverblijf in de omgeving.” Als kind kwam ik vaak in Parijs waar mijn oom een kruidenierswinkel had, waarom ik daar geen burgemeester ben geworden is mij nog steeds een raadsel. Wat voor beeld zal men in Heerlen hebben van de toekomstige burgemeester? Daarvoor moeten we in de archieven van het sociaal-democratische lijfblad van Depla duiken. In 2007 schreef de Volkskrant in een hoofdcommentaar: 'Geen enkele Nijmeegse burger zal de komende tijd met Depla kunnen praten, zonder dat hij terstond het beeld voor ogen krijgt van een wethouder met de broek omlaag in een fietsenkelder. Dat komt zijn gezag niet ten goede, zelfs als een burger helemaal niet zo zwaar aan de kwestie tilt.' Foei! Naar het schijnt werd de volgende burgemeester van Heerlen in een fietsenhok door camera's gesnapt toen hij door zijn VVD-maitresse werd bewerkt. Depla overleeft net deze duistere fietsenkelder-affaire die als privé werd afgedaan. Fijn. Wat voor de getrouwde Berlusconi geldt, moet ook voor de getrouwde Depla gelden: iedereen heeft recht op een afwijkend libido. Maar ga niet meer zeuren over die Italianen, alstublieft. In Nederland kan iemand die door het publiek als die man met 'de broek omlaag in een fietsenkelder' wordt herkend en geacht wordt zijn gezag te hebben verspeeld, het zonder probleem tot burgemeester schoppen. Hier heb je geen maffia voor nodig, alleen de steun van de partij en het systeem. Ik heb op de Vara-site Joopie de Poepie, of zoiets, een van Depla's columns nagelezen. De titel? 'Geniet. Ook als socialist!' Mee eens!

Sylvain Ephimenco

Peter Poot: „Uit stukken bleek onder meer dat in Haarlemmermeer een werkgroep bestond die de plannen van Chipshol moest verhinderen. Daarin zaten Schiphol, de gemeente Haarlemmermeer, de Luchtverkeersleiding Nederland (LVNL) en andere vertegenwoordigers van de overheid.

FOTO HERMAN WOUTERS

raadsels, zoals eind 2006 gebeurde met de toenmalige Haarlemse rechter Nol Monster en twee collega's van hem. De familie Poot zoekt nog steeds naar de waarheid hierachter. Terwijl Monster c.s. ruime ervaring hadden met het dossier van Chipshol en Schiphol, en hierin eerstgenoemde partij in het gelijk stelden, werden zij eind 2006 vervangen. Dat gebeurde een maand voordat zij de hoogte zouden vaststellen van de schadevergoeding, die Schiphol aan Poot zou moeten betalen.

Toenmalig president Frits Bakker van de rechtbank in Haarlem zei dat de vervangingen pasten binnen het roulatiesysteem. Pogingen van Poot om getuigen over de kwestie aan de tand te voelen, strandden met als motivering dat hij er geen belang bij had. De familie Poot ziet de vervangingen als een uiterst cruciaal moment. Dit waar Chipshol, tot dan, opmerkelijk vaak procedures won en de kwestie hiermee in zijn voordeel leek te beslissen.

De provincie Noord-Holland trof met Poot een schikking en betaalde twaalf miljoen euro. De gemeente Haarlemmermeer maakte één miljoen euro over. Vanwege een in 2003 door Schiphol opgelegd, volgens de rechter onterecht bouwverbod werd de luchthaven in juni 2007 veroordeeld tot betaling van 19 miljoen euro aan Chipshol. Meteen hierop legde Schiphol voor 21,5 miljoen euro beslag op bezittingen van Chipshol, waarmee de vastgoeddans een nieuw hoofdstuk inging.

Peter Poot heeft zich aangeleerd te relativeren. „Er zijn mensen, die beweren dat wij puur uit geldzucht handelen. Maar wij zijn geen querulanten. Je gaat niet jarenlang kapitaal uitgeven en jezelf bijkans slopen voor processen, alleen om daar zo-

Vicepresident rechtbank mogelijk vervolgd

In de affaire rond Chipshol wordt voormalig vicepresident Hans Westenberg van de rechtbank in Den Haag valsheid in geschrifte en meened verweet. Westenberg ging in oktober 2009 op verzoek van het bestuur van de rechtbank met vervroegd pensioen. Aanleiding was een tussenarrest van het gerechtshof van Den Haag van juni, waaruit bleek dat Westenberg telefonisch contact heeft gezocht met advocaten uit het Chipshol dossier. De rechter heeft zulke, verboden, contacten ontkend. Het tussenvonnis van het hof was voor Jan Poot aanleiding om aangifte tegen Westenberg te doen. Om elke schijn van partijdigheid te vermijden, heeft de Hoge Raad de

rechtbank Utrecht aangewezen voor eventuele vervolging en berechting van Westenberg. Pas wanneer het Openbaar Ministerie in Utrecht het onderzoek naar hem heeft afgerond, wordt beslist of hij daadwerkelijk voor de rechter moet verschijnen.

Westenberg ontving bij zijn vertrek 75.000 euro en van de Raad voor de Rechtspraak kreeg hij zijn juridische bijstand vergoed. In de Tweede Kamer werden hierover vragen gesteld door VVD en PvdA. Jan Poot was de afgelopen jaren zo verbolgen over de handelwijze van Westenberg en de rechtersvervangingen in Haarlem dat hij hierover in advertenties in dagbladen meermaals zijn afschuw uitsprak.

veel mogelijk geld uit te slepen. Maar mijn grootste teleurstelling is toch hoe de overheid met mijn vader is omgegaan”.

Poot sr. was oprichter van het bedrijf Eurowoningen, waarmee hij in ruim tien jaar tijd 23.000 woningen realiseerde. Dat gebeurde onder meer met Parkstad Leusden, waar de eerste drive-in-woningen van Nederland verrezen en die zowel stedenbouwkundig als sociaal hoog scoort. Ook bouwde Poot het skidorp Valmorel in de Franse Alpen.

Het stoort Peter Poot dat zijn vader en hij juist van het CDA, de partij waarmee zij zich vanwege hun gezindte het meest verwant voelen, niets mogen verwachten. Dat geldt naar zijn zeggen premier Balkenende, maar ook de ministers Hirsch Bal-

lin, Donner, en zeker Eurlings. Alle onderbouwde verzoeken om de zaak uiteen te mogen zetten, zijn de afgelopen jaren door de CDA-top van tafel geveegd, zegt Poot. Volgens hem hebben de christen-democraten er ook alles aan gedaan om een parlementair onderzoek – zoals werd bepleit door oud-Kamerlid en PvdA'er Adri Duivesteijn – tegen te houden. Peter Poot: „Balkenende noemde eens in een fatsoensrede het 'nodeloos rekken van procedures met alle kosten van dien' een aantasting van het rechtsgevoel van burgers. Maar het staatsbedrijf Schiphol doet niet anders. De enige reactie van het CDA is dat Chipshol 'onder de rechter is', zodat bemoeienis van de overheid ongewenst is. Mooie woorden, geen daden”.